

เศรษฐกิจโลก-ไทยปี 2023 ปีแห่งความไม่แน่นอน: งานไม่ใหญ่แน่นอนวิ (ตอน 2)

คอลัมน์“เจาะลึก” นสพ. กรุงเทพธุรกิจ
ฉบับที่ 22/2565 วันอังคาร 6 ธ.ค. 2565

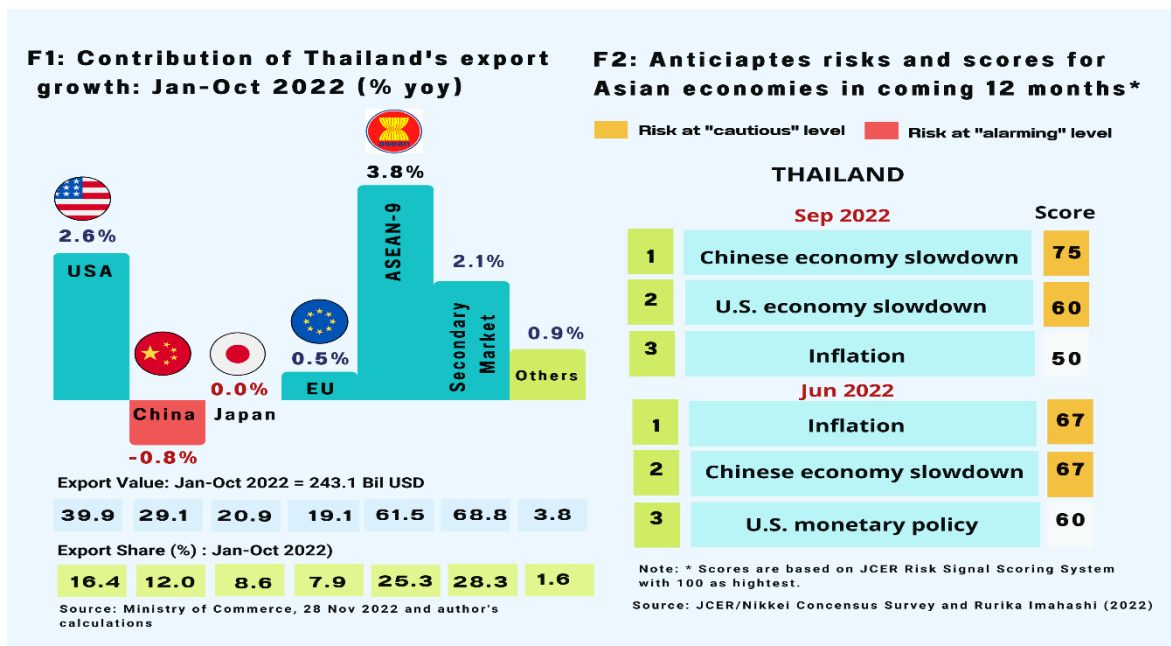
ดร.เสาวณี จันทะพงษ์
ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อ 21 พ.ย. 2022 สภาพัฒนาฯ แถลงว่า GDP-Q3/2022 ขยายตัว 4.5% เร่งตัวขึ้นจาก 2.5% ใน Q2/2022 เป็นผลจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 และนโยบายเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวต่างชาติส่งผลให้เศรษฐกิจเริ่มกลับมาเดินเครื่องอีกครั้ง ประชาชนเริ่มกลับมาดำเนินชีวิตได้ตามปกติ และผู้ประกอบการเริ่มมั่นใจในภาวะเศรษฐกิจมากขึ้น บทความตอน 2 นี้นำเสนอแนวโน้มเศรษฐกิจไทยและความเสี่ยงปี 2023 เพื่อให้ทุกภาคส่วนเตรียมรับมือกับความไม่แน่นอนข้างหน้า

เศรษฐกิจไทยปี 2023 พึ่งตัวต่อเนื่องจากแรงส่งด้านท่องเที่ยว แต่เริ่มเห็นสัญญาณความเปราะบางด้านการส่งออกจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าหลัก

เศรษฐกิจไทยปี 2022 รมท. คาดว่าจะขยายตัว 3.2% เพิ่มขึ้นจาก 1.5% ในปี 2021 อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 6.3% และดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล 3.3% ของ GDP สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี 2023 รมท. คาดว่าจะขยายตัว 3.7% สอดคล้องกับสภาพัฒนาฯ (3.0% - 4.0%) สภาหอการค้าไทย (3.5%-4.0%) และ IMF (3.7%) แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ASEAN-5 ที่โต 4.9%

ท่ามกลางวิกฤตโควิด-19 ภาคส่งออกสินค้ายังเป็นพระเอกขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในภาวะที่แรงขับเคลื่อนจากด้านท่องเที่ยวหยุดชะงัก หลังโควิด-19 คลี่คลายคาดว่าสถานการณ์ภาคท่องเที่ยวกลับมาฟื้นตัวช่วยเป็นอีกแรงหนุนเศรษฐกิจได้อีกครั้ง แต่จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงไม่เท่ากับช่วงก่อนโควิด-19 โดยในปี 2022 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่ต่ำกว่า 10 ล้านคนตามเป้าหมาย และในปี 2023 ททท. ประมาณการว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติราว 11-30 ล้านคน โดยกรณีปีฐานอยู่ที่ 18 ล้านคน โดยหากไม่มีความตึงเครียดด้านภูมิรัฐศาสตร์เพิ่มขึ้น คาดว่าในปี 2023 รายได้จากการท่องเที่ยวจะกลับมาเป็นแรงเสริมกับภาคส่งออกเหมือนเช่นในอดีต

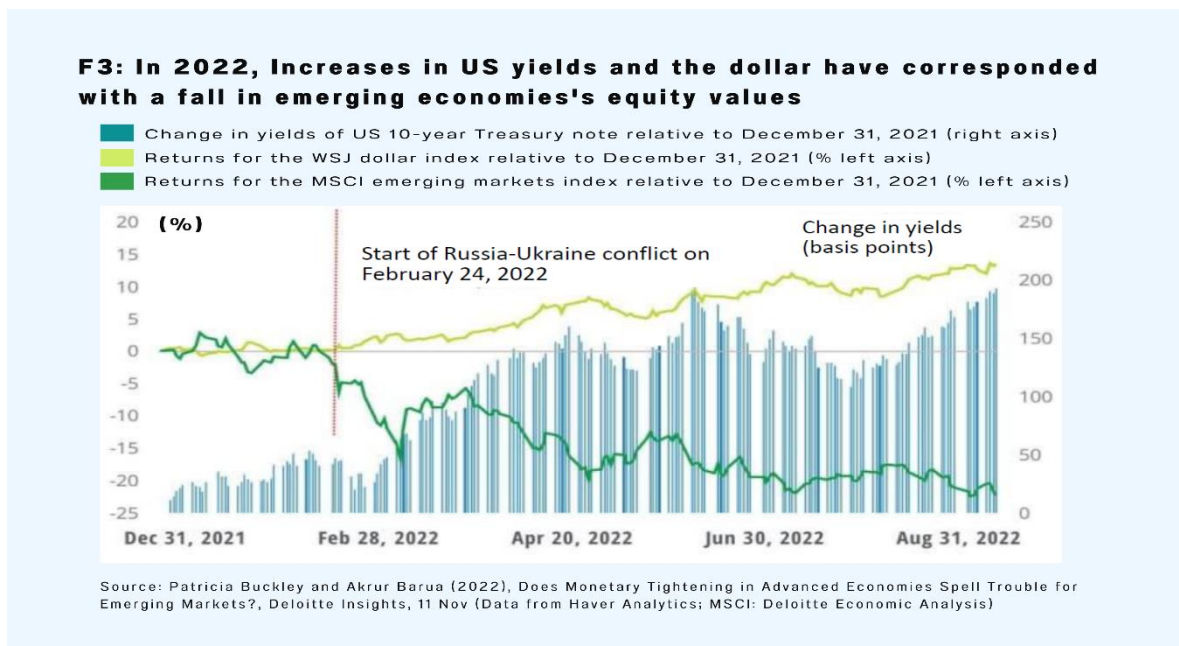
อย่างไรก็ตาม ยังเป็นที่น่ากังวลต่อทิศทางการส่งออกของไทยในปี 2023 หากเจาะลึกข้อมูลล่าสุดภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทย 10 เดือนปี 2022 พบว่ามีมูลค่า 243.1 Bil USD ขยายตัว 9.1% เทียบกับปีก่อนหน้า (%YoY) ในมิติของตลาดส่งออกในคู่ค้าสำคัญจะเริ่มเห็นสัญญาณชะลอตัวในตลาดสหภาพยุโรป (สัดส่วนตลาด 7.9%) ไม่โตในตลาดญี่ปุ่น (8.6%) และเริ่มหดตัวในตลาดจีน (12%) ตามลำดับ (รูป F.1) เมื่อวิเคราะห์ใน

ประเภทสินค้าพบว่า **สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรซึ่งเป็นสินค้าจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญยังไปได้ดี** โดยเฉพาะกลุ่มอาหาร เช่น ข้าว เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์แปรรูปแช่แข็ง และอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ส่วนผลิตภัณฑ์น้ำตาลทรายที่เพิ่มขึ้นมากกว่าค่าตัว เป็นต้น **แต่สินค้าส่งออกกลุ่มสินค้าคงทนเริ่มเห็นสัญญาณหดตัวบ้างในหมวดสินค้ารถยนต์ และชิ้นส่วนและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์** เป็นผลจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก อัตราเงินเฟ้อสูงโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลัก และแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น ที่ส่งผลต่อรายได้และความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ลดลง โดยล่าสุด ธ.ก. และสภาพัฒน์ฯ คาดว่ามูลค่าการส่งออกของไทยปี 2023 จะโต 1% จากปี 2022 อย่างไรก็ตาม **ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าความสามารถในการส่งออกของไทยพิจารณาจากมูลค่ายังมีระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนวิกฤตโควิด-19 ที่เฉลี่ยประมาณ 220 Bil USD (2015-2019)**

มองไปข้างหน้า จากผลสำรวจ JCIER/Nikkei Consensus Survey ล่าสุด ณ ก.ย. 2022 ระบุว่าความ **เสี่ยงต่อเศรษฐกิจไทยในอีก 12 เดือนข้างหน้าอันดับ 1 คือ การชะลอตัวของจีน** ซึ่งมีความเสี่ยงอยู่ในระดับน่ากังวลด้วย Score = 75 จากสูงสุด =100 รองลงมาคือ การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ (60) และปัญหาเงินเฟ้อ (50) ซึ่งหล่นลงไปอยู่อันดับ 3 จากเคยอยู่อันดับ 1 ในคราวการสำรวจเมื่อ มี.ย. 2022 **(รูป F.2)**

การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลัก ตลาดการเงินโลกที่ผันผวน ส่งสัญญาณความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการเงินที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการไหลออกของเงินทุนเคลื่อนย้าย

อัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐที่เพิ่มสูงขึ้นตามการกลับสู่นโยบายการเงินแบบปกติ (**Monetary policy normalisation**) และมูลค่าของเงินดอลลาร์ (ดูจาก WSJ dollar index) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ก่อให้เกิดความกังวลจากหลายฝ่ายว่าจะเกิดความผันผวนในสกุลเงิน ตลาดตราสารหนี้ และตลาดหุ้นในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ (EMs) เหมือนเช่นที่เคยเกิดขึ้นในคราวการยุตินโยบายผ่อนคลายเชิงปริมาณ (QE Tapering) ในปี 2013

มุมมองของนักวิเคราะห์เห็นว่า สถานการณ์แวดล้อมครั้งนี้แตกต่างจาก QE tapering-2013 โดยกลุ่ม EMs มีความเสี่ยงเพิ่มเติมจาก **(1) ราคาสินค้าโภคภัณฑ์รวมถึงอาหารสูงขึ้นทั่วโลก** ส่งผลให้เกิดแรงกดดันต่ออัตราเงินเฟ้อให้ปรับตัวสูงขึ้นทั่วโลก **(2) ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ของสงครามรัสเซีย-ยูเครนที่มีที่ท่าจะยืดเยื้อ** และ **(3) เฟด ECB และธนาคารกลางรายใหญ่อื่น ๆ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่รวดเร็วและแรงมากกว่ารอบ QE tapering-2013** ส่งผลให้สกุลเงินของ EMs ส่วนใหญ่อ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับดอลลาร์ สหรัฐฯ. และเริ่มเห็นการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ (FPT) เริ่มไหลออกจากกลุ่ม EMs สะท้อนจากดัชนี MSCI emerging markets ที่มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง

สอดคล้องกับมุมมองของสถาบัน IIF (8 พ.ย. 22) ที่ชี้ว่าความต้องการซื้อพันธบัตรสกุลเงินท้องถิ่นของ **กลุ่มประเทศ EMs มีแนวโน้มลดลง (Weaker outlook)** เพื่อไปลงทุนในแหล่งอื่น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากอัตรา

ผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอายุ 10 ปีที่มีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2022 (รูป F.3) และ (4) การใช้จ่าย
ฉุกเฉินและกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตโควิด-19 ในระดับสูง ทำให้บางประเทศ EMs ประสบปัญหาหนี้สินและ
การขาดดุลงบประมาณเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งหากอัตราดอกเบี้ยสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศก็จะทำให้การกู้ยืมมี
ต้นทุนสูงขึ้น

ในกรณีของไทย ผู้เขียนประเมินว่าความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤตการเงินมีจำกัด เนื่องจากตลาดการเงิน
ไทยมีความยืดหยุ่นในการรับแรงกระแทกจากความผันผวนได้ระดับหนึ่ง จากความมั่นคงทางการเงินที่ได้
บทเรียนจากวิกฤตการเงิน 1997 การพัฒนาและใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบยืดหยุ่น รวมถึงมีเงินสำรองระหว่าง
ประเทศในระดับสูงอยู่ที่ 228.2 Bil USD หรือคิดเป็น 3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น และ 8 เดือนของมูลค่านำเข้าสินค้า
และบริการ

ในท้ายนี้ จากความเสี่ยงทั้งด้านการค้าและการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นในปี 2023 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว
ผู้เขียนหวังว่าทุกภาคส่วนจะช่วยกันสร้างภูมิคุ้มกันตนเอง โดย “ผู้ส่งออก” ควรเพิ่มผลิตภาพ ผลิตสินค้าที่ตรง
ตามความต้องการตลาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุน หาตลาดใหม่ๆ และการใช้เครื่องมือประกันความ
เสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน “นักลงทุน” ควรกระจายความเสี่ยงการลงทุนทั้งมิติประเภทอุตสาหกรรม ประเภท
สินทรัพย์ และประเทศที่ไปลงทุน “แรงงาน” ควรพัฒนาทักษะ มีการศึกษาและมีสุขภาพดี เพื่อให้มีงานและรายได้
สูงขึ้น และมีระบบประกันสังคมคุ้มครอง

และเชื่อมั่นว่าเราทุกคนจะรอดจากความไม่แน่นอนในปี 2023 ไปได้ด้วยกันนะ!

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง:

Gita Gopinath, Pierre-Olivier Gourinchas (2022), How Countries Should Respond to the Strong Dollar, IMF blog
(Exchange rate), 14 Oct 2022
Jonathan Fortun (2022), IIF Capital Flows Tracker – October 2022 Zig Zagging, 8 Nov 2022
Patricia Buckley and Akrur Barua (2022), Does Monetary Tightening in Advanced Economies Spell Trouble for
Emerging Markets?, Deloitte Insight, 11 Nov 2022
Rurika Imahashi (2022), ASEAN Economies Seen Hit by U.S. Rate Hikes in 2023: JCER/Nikkei, Nikkei, 3 Oct 2022
กระทรวงพาณิชย์ (2022), แลกส่งข่าวภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทย เดือนตุลาคม และ 10 เดือนของปี 2022, 28 พ.ย. 2022
ฐานเศรษฐกิจดิจิทัล (2022), ททท.ดันท่องเที่ยวปี 66 ท็อป 5 โลก ดึงทัวริสต์ 30 ล้านคน ปีรายได้ 2.38 ล้านล้าน, 3 พ.ย. 2022
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2022), ผลิตภัณฑัวมรวมในประเทศ ไตรมาสที่ 3/2022, 21 พ.ย. 2022
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2022), NESDC Economic Report ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สามของปี
2022 และแนวโน้มปี 2022-2023, 21 พ.ย. 2022